

Naročilna lista: Celo leto 48 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Cena Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Uredništvo sprejema naročilno, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se mogo-
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12 ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon Interurban št. 113.

186. števil.

Maribor, dne 24. novembra 1924.

Letnik XVI.

Radičeva nedoslednost in pre- vlastnost.

Slovenska ljudska stranka in bosansko-hercegov-
ska muslimanska stranka je s Hrvatsko republikansko
seljačko stranko sklopila zvezo, ki je znana pod ime-
nom federativni blok. Namen je vzajemna podpora v
borbi za realizacijo avtonomističnega programa, ki je
lasten vsem trem strankam.

Radič si nekam čudno predstavlja to vzajemno pod-
poro v skupni borbi. Njemu ni do tega, da bi Slovenska
ljudska stranka in muslimanska stranka iz volilnega
boja izšle čim največ ojačeni. On gleda samo na sebe
in na svojo stranko, katero bi rad obogatil s čim naj-
večjim brojem mandatov. Pa kdo bi naj utrpel to po-
množitev Radičevih mandatov? Mar Pašič-Pribičeviče-
va klika?

Radič hoče iti po večje število mandatov k svojim
sosedom in zaveznikom, k SLS in bosanskim muslima-
nom. Prej je nešteto krat se hrustil in grozil, da bo svoje
volilne škrinje postavil po vsej državi, zlasti v Južni
Srbiji, Macedoniji in Črni gori. Sedaj pa, ko je treba
tem pretinjam dati dejanskega izraza, je izdal ukaz, da
se te pokrajine ne smejo nadlegovati z Radičevimi kan-
didaturami, marveč, da se morajo z njimi osrečiti po-
leg Vojvodine samo še bosansko-hercegovski musliman-
ski okraji in pa Slovenija.

Vodja bosansko-hercegovskih muslimanov dr. Spa-
ho je tako postopanje Radiča napram zaveznikom ob-
sodil ter 20. novembra izjavil novinarjem, da se Radič
v svojih računih na muslimanske glasove vara.

»Radič«, pravi doslovno dr. Spaho, »je tako mislil
že pri prejšnjih volitvah ter je postavil svoje liste tudi
v takih okrožjih, kjer ni bilo nobenega izgleda za uspeh.
On vsakemu veruje ter mu dovolj, da mu pridejo dva,
tri kmetje iz kake vasi, pa on smatra, da je celo okrožje
z njimi. Posledice takšnega postopanja so se že poka-
zale pri prejšnjih volitvah. V bihačkem okrožju je nje-
gova lista dobila 2300 glasov in naravno ostala brez
mandata, mi pa smo zbog tega izgubili tretji mandat na
račun radikalov. Takšno postopanje ne more povečati
skupnega broja mandatov strank v bloku, marveč ga
samo zmanjšati. Radič vsekakor zna, da so za bodo-
čnost Bosne in Hercegovine te volitve ravno tako kakor
prejšnje odločilne važnosti, toda težko je pogoditi, za-
kaj je treba, da ravno Hrvatska rep. seljačka stranka
dobi absolutno ali vsaj relativno večino.

Gospod Radič pravi, da naša (muslimanska) orga-
nizacija ni za »kmetijsko prava«. Mi mirne duše prepu-
ščamo kmetijskim našim volilem, da o tem sodijo. Oni
so imeli priliko, da so že prej rekli svojo besedo o tem
ter so pri dosedanjih volitvah pokazali, kako znajo ce-
niti neustrašeno borbo svojih poslancev za istinske
kmetijske pravice. V tej naši borbi pa je mnogo več prak-
tičnega dela za kmeta in njegova prava, a manj raznih
fraz in demagogij.

Volilna borba prirodno vodi do odzemanja glasov,
pa bomo tudi mi poiskali volilce med tistimi, ki so
pristaši gospoda Radiča. Toda to nas — tako sem uver-
jen — ne bo oviralo, da po volitvah nadaljujemo skup-
no delo za popolno enakopravnost in svobodo. Ako pa bo
s postavljanjem neobzirljivih list kakor pri prejšnjih
volitvah oslabiljena naša skupna sila, naj za to nosijo od-
govornost tisti, ki so to zakrivali.

Sodba dr. Spaha velja v veliko večji meri o Slove-
niji, kakor o Bosni in Hercegovini. To je slovenska zem-
lja, ki ne spada pod območje Hrvatske rep. seljačke
stranke. Ta zemlja ne sme postati in tudi ne bo postala
teritorij, nad katerim bo vodil komando Radič ali pa
njegov slovenski privesek Albin Prepeluh. Kot avtono-
mist zahtevamo avtonomijo tudi v medstrankarskem
razmerju do drugih strank, tudi do Hrvatske republi-
kanske seljačke stranke. Ker smo Slovenci lasten, suve-
ren in neodvisen narod, mora tudi naša politika biti av-
tonomna ter ne sme pod noben jarem, ne pod velesrbski,
pa tudi ne pod vsehrvatski. O svoji usodi bomo odloče-
vali sami. Slovenija Slovincem!

Politični položaj.

Tajne pogodbe P. P. vlade. Po poročilu beograjske
»Pravde« je sklenila P. P. vlada tajno protirusko po-
godbo z Rumunijo, in to baš v času, ko je prišel v Beo-
grad češki predlog, naj države Male antante čimprej
priznajo Rusijo. Tudi pogodba z Italijo se je razširila s
tajnimi dodatki, ki predvidevajo gotovo pomoč za ob-
stoj P. P. režima pri nas in fašistiške diktature v Ita-
liji. »Pravda« je tozadevno poročala naslednje: »V di-
plomatičnih in političnih krogih se je poslednje dni go-
vorilo o bližnjem potovanju kralja v Rim, da obišče ita-
lijanskega kralja. To potovanje je predvideno za prvo
polovico januarja. Spremljala ga bosta Pašič in Pribi-
čevič. S tem obiskom se spravlja v istih krogih v zvezo

načrt današnje vlade, da z italijansko vlado sklene po-
seben sporazum o zbližanju in medsebojnem poma-
ganju in vzdrževanju obstoječih režimov. — V to ne bi
verovali, če se ne bi na čelu te akcije nahajal Pašič, ki
ima navado, da v našo notranjo politiko meša tudi tuje
države. Brez ozira na to, če bi se tak sporazum mogel
ustvariti ali ne, imajo trditve, ki se širijo o tem, namen,
da napravijo na volilce pritisk.

P. P. volilna posvetovanja. Dalje časa se že posve-
tujejo radikali in samostojni demokrati glede nastopa
pri volitvah. Pri teh posvetovanjih so pa radikali zelo
mlačni ter dajo večkrat razumeti, da se s Pribičeviče-
vo skupino, ki ima veliko kandidatov in malo upanja na
mandate, ni vredno dosti pogajati. Da bi radikali v
Srbiji Pribičevcem oskrbeli mandate, o tem ni niti go-
vora, glede volilnih okrajev po Hrvatskem in Sloveniji
se pa enim in drugim itak ni vredno dosti posvetovati,
ker je za celo družbo bore malo izgledov. Najbrž so pre-
puščeni lokalnim lokalnim radikalskim in samostojno-
demokratskim organizacijam proste roke, da nastopijo
skupno ali pa da posamezno poskusijo svojo srečo pri
volitvah.

P. P. volilni fond. Pod pretvezo izvanrednega kre-
dita za popraviljanje cest je hotela P. P. vlada dobiti sto
milijonov kron izven v proračunu določenih kreditov za
svojo volilno agitacijo. Glavna kontrola je pa ta izvan-
redni kredit odbila in sedaj kaže finančni minister Sto-
jadinovič pripravljenost pridobiti ta denar tudi brez
glavne kontrole. S tem je sedanji vladi udarjen žig ko-
rupcije in nezakonitega zapravljanja državnega denar-
ja. Novi parlament na to ne bo smel pozabiti in bo mor-
al krivice strogo poklicati na odgovornost.

Radikalski prepiri za mandate. Spor med srbijan-
skimi in vojvodinskimi radikali se zaostruje, ker vstra-
jajo radikali v Vojvodini odločno na tem, da kandi-
dirajo samo domačini in ne vsiljenih kandidatov iz
Srbije. Tudi po Srbiji dela vprašanje kandidaturno mno-
go sporov v radikalskih organizacijah. V Črni gori je
že gotova dvojna radikalska lista. Radikalski pristaši
niso zadovoljni z bivšim podpredsednikom skupščine
Bakičem, ki bi bil nosilec liste po Pašičevi volji in bodo
kandidirali drugega moža, na drugi listi.

Po svetu.

Češki predlog Mali antanti. Čehoslovaška vlada je
predlagala naši in rumunski vladi, naj se čimprej pri-
zna Rusija, ker je zavlačevanje tega vprašanja drža-
vam Male antante v veliko in vedno večjo škodo. Ko je
rumunska vlada ta predlog sprejela, je pa hitro poslala
češki vladi svoj predlog, naj se poprej Poljska sprejme
v Malo antanto. S tem hoče Rumunija zavlačevati pri-
znanje Rusije, ali pa si pridobiti proti češkemu stališču
s Poljsko zaveznika proti Rusiji. Kako stališče zavzema-
jo v Beogradu glede češkega vprašanja, ni znano, da se
pa sklepati, da podobno Rumuniji.

Francija in Rusija. Francoski vladni predsednik
Herriot je na seji parlamentarne komisije za zunanje
zadeve podal poročilo o motivih, ki so vodili francosko
vlado, da prizna Rusijo. Najprej je naglasil gospodarske
momente, ki so vplivali na to vladno odločitev. Rusko
tržišče je za Francijo zelo važno, zlasti kar se tiče žita
in petroleja. Tudi francoski kapital in industrija nista
mogla dopustiti, da zaostaneta pred angleškim in nem-
škim kapitalom, ki je že našel teren v Rusiji. Politični
pomisleki so bili tudi zelo važni. Že v Lozani se je opa-
zilo, da se Rusije ne sme pustiti izven evropskih sil,
zlasti tedaj, ko se obravnavajo vprašanja važna za
bližnji Iztok. Konferenca, ki se sestane začetkom pri-
hodnjega leta, bo revidirala najprej dogovore, sklenjene
med Francijo in med bivšimi ruskimi vladami, potem
se bo pa zaključila diplomatska in konzularna pogodba,
da uredi vprašanje potnic in ruskih privatnih in držav-
nih dolgov ter zavaruje privatno lastnino enih in dru-
gih podgovkov.

Novi zapleti v Egiptu. Vsled atentata na vrhovnega
angleškega poveljnika v Egiptu, generala Lee Stacka se
je razmerje med Angleži in Egiptom ponovno zaostrilo.
General je podlegel zadobljenim ranam. Dasi je egi-
ptovska vlada takoj odredila obsežne preiskave ter je
policija že na sledu zločinca, še Anglija s tem ne bo
zadovoljna, ker na drugi strani egiptovska vlada pod-
pira nacionalistične organizacije, ki so atentat zasno-
vale in izvedle. Angleška vlada je odredila, da mora
odpluti del sredozemskega brodovja v Aleksandrijo; v
Sudanu in Egiptu bodo Angleži začeli z vsemi merami
pobijati razne nacionalne organizacije, ki stremijo za
popolno neodvisnostjo Egipta.

Pokret afrikanških muslimanov. Silne preglavice,
ki jih dela rifski sultan Španiji, se resno smatrajo kot
začetek splošnega pokreta afrikanških muslimanov, ki
ima pa za seboj tudi muslimane Azije, ko že sedaj v
Indiji soverniki molijo za uspehe rifskega orožja. Rif-
ski vodja in največji neprijatelj Španije je Abd-el-Krim
iz plemena Beni-Uriagel, čegar sposobnosti v organiza-

ciji in disciplini nadkriljujejo vsa druga plemena Rifa
in Maroka. Abd-el-Krim je prepričan o svojem božan-
skem poslanstvu, a to versko navdušenje ga ne odvaja
od vrednosti evropske civilizacije. Njegovi cilji so mo-
derni in svoje boje vodi z najmodernejšimi sredstvi. On
že dolgo gradi telefonske proge, ceste, tovarne za muni-
cijo in orožje in to vse s plenom, ki ga je odvzel špan-
ski vojski. Rojen je 1882 in je v Fezu študiral pravo. Ko
je leta 1916 začel politično nastopati, so ga Španci naj-
prej dve leti zaprli, potem pa internirali v Melini. Leta
1920 se je pa vrnil v Rif in je takoj organiziral ustajo.
Španska vojska od 20 tisoč mož je doživela strašen poraz
in podobno se po kratkih presledkih vrsti do današnjih
dni. Abd-el-Krim ne bo prej miroval, dokler Španci ne
izpraznijo celega Rifa razven Cente.

Kriza španskega režima. Kljub silno strogi cenzu-
ri prihajajo iz Španije vesti, da se nahaja direktorij
Primo de Rivero v zelo kritičnem položaju. Dasi ni
uspel zadnji poskus nasilnega preobrata v Barceloni in
to radi nedovoljnih priprav in pomanjkanja skupnega
vodstva, je vendar ta vstaja znak, da je v Španiji ne-
zadovoljstvo prikipelo do vrhunca. To nezadovoljnost
pa vedno bolj razpihuje nesrečna španska vojna v Ma-
roku. Prevratno gibanje vodijo večinoma emigranti, ka-
tere je nasilnost de Rivero pregnala iz domovine. Na če-
lo teh se je postavil slavni španski pisatelj Blasco Iba-
nez, katerega so imenovali tudi v zvezi z vstajo v Bar-
celoni. Napisal je hud pamflet proti kralju Alfonzu in
generalu Primi de Riveru, pod naslovom: »Demaskira-
ni Alfonz XIII. in vojaški teror v Španiji«. Ta letak
nameravajo španski emigranti v velikih množinah raz-
širiti po Španiji. V njem se napada kralja kot naj-
večjega korupcionista, ki se rad spušča v razne sum-
ljive kupčije, ki so za njega zelo koristne, državi pa
silno škodljive. Ker se je bal, da ne pridejo umazanosti
na dan, je podpiral na vso moč generale, da se jim je
posrečilo odstraniti pravo vlado ter sestaviti neodgo-
voren direktorij. Tudi maroška vojna, v kateri se 100
tisoč španskih vojakov zastoni trudi, da pokori nekaj
10 tisoč rifskih Kabylov, je delo Alfonza, ki ne more
živeti brez militarističnih akcij, dasi sam nima toliko
hrabrosti, da bi se osebno udeležil vojne. Na koncu po-
ziva letak špansko ljudstvo, da vrže nasilno monarhijo,
ter proglasi republiko.

Revolucionarna Makedonija.

Poročevalec zagrebškega »Obzora« je imel priliko
sestati se v Gornji Džumaji z generalom Protogerov, ki
je po smrti Todora Aleksandrova voditelj revolucio-
narne makedonske organizacije.

Na vprašanje, kako si predstavlja rešitev makedon-
skega vprašanja, je odgovoril general Protogerov: Do
balkanske vojne ko je bila Makedonija pod turškim
jarmom, je bil ideal vseh Makedoncev, da postane Ma-
kedonija kulturna in gospodarska samostojna edinica
pod varstvom kake velesile. Sam predsednik francoske
republike je povodom velikega makedonskega pokreta
leta 1903 apeliral na celo kulturno Evropo, naj pomaga
pravični stvari Makedoncev. Mir v Bukarešti leta 1913
je pa proti vsem nadam nesrečno razdelil makedonsko
narodno celoto na tri balkanske države: Srbijo, Bolgarijo
in Grčijo. To razkosanje pa ni ubilo makedonske narod-
ne zavesti. Ideal Makedoncev je ostal isti tudi po letu
1919, ko je Pariz sankcioniral sklepe v Bukarešti na
škodo Makedonije. Pred mirovnimi konferencami v Pa-
rizu so Makedonci izjavili svoje želje in zahteve po ne-
odvisnosti. Bolgarska jih je podpirala na ta način, da
je izjavila pripravljenost odreči se svojega dela Make-
donije, če bi Makedonija postala neodvisna. Ko tudi to
ni uspelo, so pa bili Makedonci prisiljeni raztegniti svoj
boj tudi v nelegalnost. VMRO (Notranja makedonska
revolucijonarna organizacija) se pa ilegalnih sredstev
prijemlje le v skrajnosti, drugače pa hoče legalnim po-
tem doseči vse, kar pripada narodnim manjšinam.

Potem je general Protogerov navajal, da je beograj-
ska vlada v makedonskem delu, ki je pripadel Jugosla-
viji, uvedla najslabši režim. Makedonci ne trpijo samo
pod teptanjem svoje nacionalne zavesti, ampak tudi
pod strašnim upravnim terorjem. VMRO se je sprva
hotela udejstvovati samo legalnim putem in je naročila
Makedoncev v državi SHS, ki ima toliko nesrbskih in
proticentralističnih elementov, naj se pri volitvah izre-
čejo za ono stranko, ki je najodločnejša proti krivcem
slabe uprave in slabega stanja v Makedoniji. Najprej se
je poskušalo celo z makedonsko stranko in makedonsko
listo in ker je bilo od strani Beograda to brezobzirno od-
bito, so pa Makedonci pri prvih volitvah glasovali v
znak protesta za komuniste. Makedonija je poslala tedaj
v konstituantno 24 poslancev-komunistov, upravni teror
nad Makedonci je bil pa vedno večji.

VMRO je uvidela, da v Beogradu ne dopustijo ma-
kedonskega legalnega boja in tako je prišlo do ilegalne-
ga pokreta. VMRO je pa vedno pripravljena prenehati

z vsakim ilegalnim bojem in to bi storila takoj pod sledečimi pogoji:

1. Amnestija za vse politične jetnike, sodnija in kazni pa za one, ki so pod krinko protikomitske akcije zagrešili najrazličnejše zločine nad makedonskim prebivalstvom.

2. Priznanje narodnosti makedonskemu prebivalstvu in popolno uvažanje in izpolnjevanje določil o varstvu narodnih manjšin pod nadzorstvom Društva narodov. 3. Svobodna vrnitev pod nadzorstvom Društva narodov za vse makedonske emigrante v njihove rodne kraje.

4. Zajamčena pravica makedonski politični stranki, da se pojavlja s svobodno svojo listo pri vseh volitvah.

Če se vse to doseže legalnim putem in s pomočjo federalističnih struj in skupin v Jugoslaviji, bo prenehala potreba vseh revolucionarnih del in ukrepov. Če bi Beograd zadovoljil prebivalstvo Jugoslaviji pripadlega dela Makedonije, je vendar razumljivo, da bi ti prebivalci ne sili proč pod grško ali pa pod bolgarsko upravo.

Na vprašanje, zakaj je prišlo do spopadov med voditelji Makedoncev in do umora Todora Aleksandra, je odgovoril general Protogerov, da je del makedonskih voditeljev prišel pod vpliv komunistične propagande in da je odstranil Todora Aleksandrova meneč, da se potom komunistične revolucije lažje pride do cilja. Glede odnošajev do bolgarske vlade, je zatrjeval general Protogerov, da je VMRO od bolgarske vlade popolnoma neodvisna. Ni se pa izjavil, ali je del Makedonije pod bolgarsko upravo popolnoma zadovoljen.

Kar se tiče grškega dela Makedonije, o katerem general Protogerov sploh ni govoril, si lahko mislimo, da so Makedonci pod Grčijo še na slabšem, kot pri nas. Iz tega vsega, kar je povedal voditelj makedonskih revolucionarjev bi moral slediti za vsako pametno vladno v Beogradu nagib k poskusu dati Makedoniji dobro upravo ter na vse zadnje, če se dela že toliko najrazličnejših eksperimentov, izpolniti tudi pogoje, ki jih stavlja VMRO. Če bi bili Makedonci pod našo upravo v vsakem oziru zadovoljni, je gotovo, da bi se vsa revolucionarnost in vse nasilne metode makedonske organizacije prelile na torišče ostalih dveh makedonskih delov, ki pripadata Bolgariji in Grčiji.

Beleške.

Naša država in Rusija. Beograjske zemljoradniške »Novosti« so prinesle iz peresa g. Dragoljuba Jovanovića članek »Rusija, oprostiti!« — Ta članek pravi med drugim: »Ko bo današnje pokoljenje politikov odgovarjalo za svoja dela, bo ena najtežjih krivic na njihovih ramenih njihovo nerazumljivo stališče napram novi Rusiji. Ako bodo ušli sodbi svojih sodržavljanov, bodo odgovarjali pred zgodovino za predrzno in nevhvalno stališče napram ruskemu narodu, ki je toliko storil ne samo za to deželo, ampak za vse človeštvo. Težko bo delo onih rodov, ki bodo morali prati nesnago z lic naše zgodovine iz dobe, ko je blatil Lenina neki naš diplomat, ko je obznana preganjala kot zločinca vsakega, ki veruje v Rusijo, ko je veljalo za veleizdajstvo, simpatizirati z režimom, ki je dal ruski kmetu zemljo. Ko se naštejejo še razne druge krivice naše vodilne politike napram Rusiji in ruski narodu, se pa članek konča takole: »To še ni vse. Naša sramota gre dalje. Največje države so ena za drugo priznavale sovjetsko Rusijo, najprej faktično, potem pravno, a mi vedno stojimo ob strani. Ne zato, ker se sramujemo prejšnjih grehov, ampak ker »čakamo carja«. — Zakaj bi se mi vedno zaletavali; rezonirajo naši državniki. Naj priznajo Rusijo najprej veliki narodi, kakor Anglija, Francija in Italija. In na veliko žalost naših diplomatov so Rusijo priznale ne samo Nemčija in Italija, ampak mnogoštevilne druge države, Velika Britanija in tudi Francija. Da, Velika Britanija, ki ima težave v Indiji ravno radi boljševiške propagande in v sami Angliji, kjer sta dva milijona brezposelnih. In mesto da mi vodimo narode k materi naši Rusiji, se držimo pasivno in si celo mažemo roke z najgusnejšimi splekami proti Rusiji. »Danes slišimo, da v naš kraljevi dvor ne more iti podpredsednik parlamenta (dr. Maček) samo za to, ker pripada stranki, ki je priznala rusko revolucijo.«

Notranji minister o Hrvatih. Na zadnji radikalni konferenci v Beogradu je imel notranji minister Maksimović zopet prav zmeden govor, s katerim je skušal dokazati, da radikali ne vodijo boja proti bratom Hrvatim. Maksimović je dober učenec Pašića in je čisto v njegovih prispodobah govoril o radikalskem smislu za sporazum in za enakopravnost. Pašić ima navado orisati enakopravnost s tem, da reče, naj se Peter ali Jovo enako počuti v Beogradu, v Zagrebu ali pa v Ljubljani. Minister Maksimović je pa rekel, naj ono, ki velja v Šumadiji, velja tudi na Hrvatskem. Minister tudi ne more pozabiti, da je Radić nekoč v svojem govoru očital, kako so srbski generali vodili vojsko preko Albanije in zato je moral tudi tokrat povdarjati, da je srbski narod vodila preko Albanije »sveta nacionalna zvesta«. — Ta lepa fraza seveda ne prikrije dejstva, da je zanikerna in brezvestna vojaška uprava pustila na to pot srbske sinove boste in na pol gole. O tem so že neshetokrat z največjim ogorčenjem govorili sami Srbi.

Pašić se boji Nastas Petrovića. Dr. Lazica Marković in Velizar Janković sta v imenu strankinega izvršilnega odbora opozorila Pašića, naj bi nastopil kot Nastas Petrovičev protikandidat v moravskem okrožju. Pašić je na to ponudbo odgovoril: »Ne ču protiv Nastasu, jer on zna mnogo.« Vsak bolj brijten SHS državljani ve, kako bi izgledal Pašićev portret, ako bi v volilnem boju

Nastas odprl torbo in iztresel iz nje vse razne Pašičeve afere

Iz Slovenije.

Družba sv. Mohorja v Prevaljah. Z ozirom na vest o selitvi tiskarne Družbe sv. Mohorja iz Prevalj v Maribor, ki jo je zadnji čas objavila »Marburger Zeitung«, smo od najmerodajnejše strani pooblaščen izjaviti, da ostane Družba sv. Mohorja s svojo tiskarno na Prevaljah, kjer že šesto leto z naraščajočim delokrogom vrši svoje prosvetno poslanstvo nad Slovenci.

Dvojni samomor. Zastrupila sta se dne 21. t. m. z očetovo kislino mlada komaj eno leto poročena zakonca Maks in Franica Greger iz Guštanja. Mož je bil trgovski sotrudnik v socijalističnem konzumu v Guštanju in je bajje poneveril večje vrednote; žena mu je gotovo iz obupa nad uničenim življenjem sledila v smrt. Materijalistična veroizpoved socijalistov se ob takih žalostnih slučajih kaže v vseh svoji odurnosti.

Občni zbor Slov. kat. akad. starešinstva bo v ponedeljek, dne 8. decembra ob 10. uri v Akademskem domu. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. poročilo odbora, odsekov in klubov. 3. Volitve. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti. — Odbor.

Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju ima svoj redni občni zbor v torek, dne 2. decembra t. l., ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma v Celju. Dnevni red: 1. Odborovo poročilo. 2. Poročilo odvetnika g. Kukovca o Kolenčevi zapuščini v prid zaščite dece in mladine. 3. Volitev odbora in dveh računskih preglednikov. 4. Slučajnosti. Pridite vsi prijatelji mladine, da slišite, kako velikanškega pomena je zaščita dece in mladine za prospeh in napredovanje države, a kako majhno važnost ji pripisujejo poklicani merodajni krogi!

Od Sv. Barbare v Halozah. V nedeljo, dne 16. t. m., je obhajalo tukajšnje liberalno bralno društvo »Naprejek« 25letnico svojega obstanka. Od kraja se je vršilo kulturno delo med našim ljudstvom, ker se je dalo voditi po krščanskih načelih, v zadnjih 15 letih pa plava docela v liberalnih vodah ter združuje v svoji sredini manjvredne elemente v župniji. Društvo je tudi poskropljeno s krvjo, mislim namreč na krvavi bajonetni dogodek dne 3. III. 1919 ob priliki neke veselice v gostilni M. Reicher.

Iz Laškega. Letos je obhajala tukajšnja Hranilnica in posojilnica 25letnico svojega obstoja in koristnega delovanja za naše ljudstvo. Slovesnost je bila zelo lepa, darovala se je v cerkvi slovesna sv. maša, katero je daroval g. stolni kanonik Časl, ki je tudi zadrugo v težkih časih vodil. V društveni dvorani pa se je vršilo slavnostno zborovanje, pri katerem so nastopali razni govorniki. Ne bi pisali o tem, pa dogodki zadnjih tednov nas silijo k temu. Kakor pred 25 leti, tako se tudi danes trudijo moške naše stranke, da bi se pocenile potrebščine, katere potrebuje ljudstvo, pa kakor se sedaj nasprotuje taki akciji, v mislih imam 40odstotno znižanje voznine za žito v Slovenijo, ravno tako so se tudi takrat v Laškem združili nemškutarški in slovenski liberalni trgovci, da so pomagali uničevati zadrugo, ki je bila tudi ustanovljena leta 1899, pa je morala potem likvidirati. Zadruga, ako bi ostala pri življenju, kakor Hranilnica in posojilnica, bi bila silno mnogo koristila ne samo kmetko-delavskemu ljudstvu, ampak slovenstvu sploh. Demokratije sicer večkrat povdarjajo svoj narodnostni značaj, takrat pa so marširali v skupni fronti z nemškutarji po dr. Tavčarjevem izreku: Klerikalcem knof, liberalcem groš, — proti slovenskemu ljudstvu.

Pevska zveza v Ljubljani razpisuje tri nagrade: eno za 500, dve po 250 din. za izvirne pesmi za mešani zbor. Pesmi smejo biti srednje težke, da jih zmorejo tudi naši podeželni zbori, morajo biti izvirne, po vsebini in obliki neoporečne pravilne, po obsegu 3 do 5 strani »Pevčeve oblike«, za mešani zbor brez spremljevanja. Pesmi ne smejo biti pisane lastnoročno, temveč v prepisih, tudi ne smejo nositi lastnega imena, temveč moto, ki naj bo napisan tudi na priloženem zaprtem pismu; v tem pa naj bo označeno natančno ime in naslov skladatelja. Rok do novega leta 1925. Pošljite na: Artistični odsek Pevske zveze, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. Pazite na naslov radi zamenjav! — Odbor Pevske zveze.

Oddaja gozdnih sadik. Spomladi leta 1925 se bo oddajalo v območju kr. šumske uprave v Mariboru iz drž. gozdne drevesnice v Ptuj in iz gozdne drevesnice v Slivnici pri Mariboru sledeče gozdne sadike: triletna smreke po 100 din., dveletne bore po 100 din., dveletni mecesen po 150 din., domači kostanj po 500 din., črni oreh po 1000 din., jesen po 200 din., akacija po 112,50 din., kanadska topol po 750 din., vrba po 100 din., Kristov tin po 200 din. za 1000 komadov v drevesnici. Naročila sprejema kr. šumska uprava v Mariboru in okrajni gozdar v Ptuj.

Adresar za Slovenijo najnovejše izdaje se dobi pri knjigarni »Sava« v Kranju proti predplačilu 100 din., ali po povzetju, kateremu se priračuni še poštnina. 723 3-1

Dnevne novice.

VODITELJ SRBSKEGA UČITELJSTVA PROTI PRIBIČEVIČU.

Voditelju in organizatorju srbskega učiteljstva ter predsedniku UJU Milutinu Stankoviću je preveč Pribičevičevega komandiranja prosvete in prosvetnih delavcev, zlasti pa učiteljstva in zato je odločno vstal proti temu, da bi se učiteljstvo ponižalo na oprodništvo stranke Sv. Pribičevića. Odločnemu nastopu voditelja gotovo sledi velika večina srbskega učiteljstva, mislimo, da bi bil tudi slovenski učitelj pripravljen podpisati in podpirati Stankovičevo mnenje, če le malo trezno in zavedno gleda na svoj stanovski položaj, a v vodstvu UJU za Slovenijo so ljudje, ki bodo proti volji članov prostaško nastopili proti Stankoviću in proti srbskim tovarišem, da bi učiteljstvo in njegovo organizacijo obdržali v Pribičević-Zerjavovi strankarski pripravi.

Ta partizanski, zlobni in stanovski organizaciji silno škodljivi namen se kaže že v izjavi »Učiteljskega Tovariša« na Stankovičev članek v »Narodni prosveti«, posnet v raznih listih in zadnjič tudi v našem. Izjava se glasi: Z ozirom na časopisna poročila slovenskih listov v zadevi predsedovanja Milutina Stankovića, predsednika UJU, političnemu shodu v Beogradu in dogodkov na tem shodu, moramo izjaviti, da vodstvo Pov. UJU Ljubljana še ni sklepalo o tej zadevi, kakor moramo izreči, da smo se čudili z ozirom na poročilo »Narodne prosvete«, kako more g. Milutinu Stankoviću, ki mu priznavamo velike zasluge za UJU in ga visoko spoštujemo kot predsednika UJU, služiti ta njegov položaj za zadevo, ki jo moramo smatrati edinole za njegovo osebno.

Vodstvu UJU v Ljubljani se zdi čisto osebna stvar, če se kdo za sebe in za slavo, ki ga zastopa, protivi izrabljanju od poedincev, ki so politično v največji meri eksponirani. Ali je stvar »čisto osebna« ali pa stanovska, naj presodi vsak po svojem razumu po naslednjem odstavku iz drugega Stankovičevega članka:

Za sedaj opozarjam na neverjetni pritisk, ki se je izvajal nad menoj, da postavim UJU v službo ene osebnosti, ki je v naše narodno življenje zanesla monopoliziranje patriotizma in iz njega napravila rentabilno profesijo za zadovoljitev vlastoljubnih ambicij. Z indignacijo sem odbil to zahtevo, da postavim UJU za filijalko ene osebe, da bi jugoslovansko učiteljstvo, zbrano v fronti, pričakovalo zapovedi in služilo tujim ambicijam in brezmejnemu vlastoljubju. Posledica tega odbijanja je bila neverjetna akcija tistega človeka (Pribičevića), ki je imela za cilj, da me odstrani z mesta, na katero me je postavilo zaupanje učiteljstva. Danes se stavlja vprašanje, ali bo ostalo UJU v osebni in strankarski službi ali pa bo zmagal princip, da bodi zastopnik učiteljstva prost; ali ga ima v rokah prosvetni minister ali ga postavlja svobodna volja učiteljev. Ravno tako se stavlja vprašanje, ali se bo učiteljstvo odreklo svoji najdragocenejši državljanski pravici, ki se mu s tega mesta protizakonito odreka. Kakor se vidi, je to vprašanje eno najvažnejših. Od rešitve tega vprašanja je odvisno, ali zmaga moralna in državljanska zvesta učiteljev ali pa pride do njih moralne kapitulacije. Ne gre tukaj za mojo osebo, temveč za čast učiteljstva, gre za princip, za katerega se je učiteljstvo desetletja borilo. V tej borbi ne morem popustiti, četudi bi moral radi tega zapustiti službo in življenje. Pod to zastavo pozivam učiteljstvo naše domovine brez razlike strank v brambo Udruženja in pravic.

Imuniteto poslancev si razlaga P. P. režim čisto po svoje. Komaj je bila razpuščena narodna skupščina, že je načela radikalna in policajdemokratska gospoda vprašanje glede trajanja poslanske imunitetne dobe. Radikali in Pribičevići demokratije so seve mnenja, da ugasne imuniteta takoj z razpustom skupščine (a to seve za poslance opozicijskega bloka — za Pašić-Pribičevićevo družbo pa bo trajala do nove izvolitve. Op. uredn.) Pašić-Pribičevići modrijani kratijo poslancem imunitetno pravo za dobo volitev samo radi tega, da bodo lahko izvajali protizakonito nasilje proti opozicijskim poslancem ne samo s pomočjo orjune in drugih banditskih band, ampak tudi s pomočjo in brezobzirno podporo raznih oblasti. Ako bi imela Davidovičeva vlada volilni mandat in bi po razpustu skupščine proglasila ukinitve imunitete, bi Pašića in Pribičevića zadela kap, Zerjavovo »Jutro« pa bi se drlo radi gaženja zakonov, da bi ga čuli na Grönland. Ker pa so si izinigrirali P.P.-jevci vladno moč, sedaj pa velja za neimenitneta, za opozicijo pa ne! Vsi poštene in najboljše hrvatski juristi branijo in zagovarjajo po listih imuniteto poslancev tudi po razpustu skupščine. P. P. režim se za pravilno razlago zakona zmeni tolikanj kot za lanski sneg in je v petek pustil aretirati HRSS poslanca dr. Pernarja. Zagrebški advokat in poslanec dr. Ivan Pernar je prišel zadnji petek po svojem poslu na sodišče. Tamkaj sta ga pričakovala dva detektiva in dva

Schicht

Pravo

Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

varuje Vaše drago perilo. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“

stražarja. Stražnik je rekel poslancu: »V imenu postavite aretirani.« Dr. Pernar je čisto pravilno odgovoril: »Ustava je zakon nad zakoni, po tem vrhovnem zakonu nimate pravice, da me zaprete. Jaz se vašemu pozivu nočem odzvati in pokoril se bom edinole sili.« Med tem ko je trajalo prekanje med dr. Pernarjem in policaji, se je nabralo pred sodiščem veliko ljudi, ki so spremljali nastop straže z glasnim ogorčenjem. Policija je poslala še pomoč od 4 stražnikov, ki so nastopali napram poslancu in občinstvu z balkansko surovostjo. Eden od policajev se je izpozabil celo tako daleč, da je izvlekel iz žepa verige in hotel poslancu ukleniti, kar je seve izzvalo od strani občinstva najostrejši protest. Med tem se je pripeljala na lice mesta policijska kočija, s kojo so odvedli dr. Pernarja na policijo. V istem času, ko se je pripravil dr. Pernar s policaji pred poslopjem sodišča in bil prepeljan na policijo, je obsodilo kraljevo okrsodišče, kojega predsednik je Pribečevičev pristaš Budanj, dr. Pernarja radi razžaljenja časti na 10 dni zapora, ki se ne more spremeniti v denarno kazen. Obsodbo je proglasil urjunaš dr. Buratovič. Radi navadnega razžaljenja svojega stanovskega tovariša dr. Zimmermanna bo sedaj narodni poslanec sedel 10 dni, povrh so ga pa še za to malenkost aretirali in bi ga bili uklenili, da se policija ni zbal dejanskega nastopa gledalcev tega nasilja. »Jutro« in »Narod« seve naglašata, da je bil ta ravno kar opisani balkanski nastop proti od ljudstva izvoljenemu poslancu pravilen. Prepričani smo pa, da si na pr. dr. Žerjav, ki ni bil izvoljen za poslancu in ki se je potem intrig vrnil v P. P. kabinet, lasti imuteto in bo po njena zaščito iz raznih šumskih fondov zalagal svoje in Pribečevičevo časopisje. Nastop P. P. režima proti dr. Pernarju je »lep« predznak, kako je zamišljena od strani režima volilna svoboda, koja je dr. Žerjav tako slovesno proglasal na zborovanju policajdemokratskih zaupnikov v Ljubljani. Slučaj dr. Pernar bodo kmalu na dnevnem redu.

Zračni promet v naši državi. Minulo soboto je odletel z letališča v Pančevu zadnji letošnji potniški aeroplan v Prago in Pariz. S tem je zračni promet za letošnje leto zaključen in obnovljen bo zopet 1. marca prihoda njegova leta. V letu 1924 je potovalo s potniškimi aeroplani iz naše države 634 oseb, zračni tovorni promet je znašal 40.200 kg. Glavni tovor za aeroplane v Jugoslavijo so tvorili klobuki in toalete, katere so si bogate Beograjčanke naročevale iz Pariza ter jih dobivale najkrajšim potem po zraku. Iz Pariza in Dunaja je dospelo z aeroplanom nad 30 tisoč klobukov. Zračno prometno društvo je zaključilo letošnje sezono s 8 milijoni dinarjev deficita. Sedaj skuša dobiti državno podporo, da pokrije primanjkljaj; za protiuslugo obeta naši državi za prihodnje leto zračne zveze s Smirno in Malo Azijo ter Moskvo, kamor bi se z aeroplanom preko Prage in Varšave ter Neve dospelo v dveh dneh. Med našimi državljanji vlada še precejšnje nezaupanje proti zračni vožnji, ker se med 634 potniki nahaja samo 20 Jugoslovancov. Mi smo pač le še bolj za patrijarhalna prevozna sredstva in trajalo bo še precej časa, da se bo aeroplanški promet pri nas udomačil.

Velika železniška nesreča v Hercegovini. Minuli četrtek se je dogodila na mostu preko Neretve v bližini postaje Grahovica v Hercegovini velika železniška nesreča. Preko mosta je vozil tovorni vlak, čigar zadnji vagoni so bili natovorjeni s težkimi topovi. Topovi so bili tako nerodno naloženi, da so cevi širlele daleč ven iz vagonov. Ker je takoj za mostom oster ovinek, v katerega je lokomotiva zavila, ko so bili vagoni s topovi še na mostu, so zadele cevi ob ograjo in z velikanskim lomljenjem se je most zrušil v Neretvo. V globočino je padlo tudi pet zadnjih vagonov, na katerih se k sreči ni nahajal nobeden človek. Škoda je ogromna ter je precejšnja na 50 milijonov dinarjev.

Veliki požar v Splitu. V Splitu se zadnje čase dogajajo čisto požari. V zadnjem tednu sta nastala kar dva požara, ki sta napravila precej škode. Najprej je začelo goreti v Sokolskem domu, dva dni pozneje pa se je vnela velika dvonadstropna stanovanjska hiša. Ogenj je nastal na podstrešju, pa se je hitro razširil na ostala nadstropja. Gasitev je bila zelo otežkočena, ker so morali napeljati vodo iz daljave 1000 metrov. Požar je hišo popolnoma uničil in z veliko težavo se je posrečilo rešiti iz gorečega poslopja stanovalce, ki so že vsi spali.

Iz Maribora.

Zadnji dan za reklamacije. Jutri, 25. novembra je zadnji dan, ko je še mogoče vložiti reklamacije za vpis v volilni imenik in izreklamirati vse one, ki so po krivici v volilnem imeniku. Somišljeniki, ki še niste vpisani v volilni imenik, poslužite se svoje državljanstvene pravice s takojšnjim vpisom v volilni imenik. Storitve svojo dolžnost vsaj zadnji dan!

»Popularnost« mariborskih Tavčarjev in 4 radikalni mandati v mariborskem volilnem okrožju. Kot zastopnik mariborske radikalije se že mudi v Beogradu nekaj dni g. Janko Tavčar. Dne 20. t. m. je stopil gosp. Janko v družbi znanega radikalnega tajnika popa Janjiča in enega ljubljanskega radikalna v beograjsko kavararno Moskva. Pri mizi je začel Janjič g. Tavčarju očitati, zakaj da so radikali tako presneto slabo — ali nič odrezali v mariborski oblasti pri zadnjih občinskih volitvah in to še posebej v Mariboru. Gospod Janko si je pri tem očitku nategnil mustače in se izgovarjal, češ, da je bil on kot največji in najuplvinjši radikal v Mariboru pri sklepanju bloka bolan in je prepuštil celo zadevo svojemu bratu Jošku, ki pa ni tako globok, visok in popularen politik kakor on — Janko Tavčar. Nato je začel gospod Janko Janjiču zatrjevati in obljubovati, kako bo radikalija napredovala pri sedanjih državno-

zborskih volitvah v mariborski oblasti. Samo občna popularnost bratov Tavčar bo vrgla radikaliji v mariborski oblasti najmanj 4 mandate. Pri ravnokar pribiti izjavi je menda mislil visoki radikal gospod Janko popularnost Tavčarjev radi dolgov, raznih prevar, rubežev in vednega opravlja pri sodišču. Ako hoče gospod Janko doživeti v javnosti svojo resnično popularnost, potem naj kandidira in bo med slovenskim narodom po volitvah v številkah gledal svoj tako popularni portret, kakor ga edinole zasluži izdajalska družba Tavčar—Ravnik. Pop dr. Janjič Tavčarju ni verjel niti besede, se mu je neprestano smejal, mu oporekal, ga dražil in ob koncu menil: Lažemo ter pretiravamo tudi mi Srbi, lažejo Hrvati, a najbolj pa mariborski radikali. Tudi srbski pop Janjič pozna »popularnost« Tavčarjev, a ne v smislu 4 mandatov — ampak laži in brezvestne baharije. Enako kakor Janko Tavčar o 4 mandatih je sanjal tudi dr. Kukovec pri zadnjih volitvah o 10 tisoč glasih brez migljaja s prstom v Prekmurju. Tavčarjem priporočamo za te volitve žalostno, a resnično izkušnjo dr. Kukovca, ki je predrzno zaupal v popularnost svojih kandidatov.

Slovesna blagoslovitev novih frančiškanskih zvonov se bo vršila v nedeljo, dne 7. decembra. Nove zvone bo blagoslovil sam prevz. škof dr. Karlin. Spored te svečanosti in podrobnosti bomo pravočasno objavili.

Krščanska ženska zveza ima ta teden v stolnici duhovne vaje. V četrtek, dne 27. t. m., ob 6. uri zvečer blagoslov, nato druga pridiga, ravnotako v petek in soboto. V nedeljo, ob 6. uri zjutraj, sklepna pridiga, nato maša s skupnim sv. obhajilom. Vse članice se vabite, da se teh milostopolnih dni v polnem številu udeležite, a tudi vse druge dobromisleče nečlane vabi odbor.

Čajanka ženskega društva. V ponedeljek, dne 24. t. m. priredi ob 20. uri Mariborsko slovensko žensko društvo v prostorih dnevnega zavetišča v Cankarjevi ulici čajanko. Na programu je poročilo gđ. Levstikove o kongresu ženske male antante v Beogradu ter več glasbenih in pevskih točk. Prav pristržno vabimo naše članice, da se tega večera udeležijo. Vhod v Cankarjevi ulici v dekliski meščanski šoli. Mariborsko slovensko žensko društvo.

Mariborska porota. Četrto zasedanje letošnje mariborske porote se prične 9. decembra in bo trajalo bržkone do 16. decembra. Slučaji, ki so že razpisani, so sledeči: 9. decembra Franc Dokl, rop, zagovornik dr. Stor; Justina Šuman, detomor, zagovornik dr. Zorzi; Franc Križan, tatvina, zagovornik dr. Orosel; 10. dec. Dominik Stucin, goljufija, zagovornik dr. Zorzi; Andrej Korosec, rop, zagovornik dr. Faninger; za 13. decembra je razpisana dva dni trajajoča razprava proti Jožetu Benkotu, njegovi sestri Barbari Benkovi in njenemu ljubčku Francetu Obran, ki so baje posestnika Puntigama v Lahoncih, pošta Sv. Tomaž pri Ormožu umorili. Zagovorniki bodo dr. Zorzi, dr. Müller in dr. Lašič. Ta razprava, h kateri je vabljenih okoli 80 prič, bo v juridičnem smislu zelo zanimiva.

Poškodovanje okrasov na stopnjicah v gradu. — Komaj se je z velikimi stroški popravilo znamenito stopnišče v gradu, že se najdejo osebe, ki delajo na teh popravilih kvar, ter s tem povzročajo lastnikom grada in kina veliko škodo. Ker je to vendar vandalizem prve vrste in je treba posebno zgodovinske predmete čuvati, se naproša cenjeno občinstvo, kakor tudi državna policija, da pomaga čuvati in ohraniti te starine, ter vsakogar, ki bi jih poškodoval, naznani takoj lastniku ali vodstvu kina.

Ljudsko štetje v Mariboru. Hišni lastniki oziroma oskrbniki dobijo od dne 26. novembra 1924 za vsako hišo po 2 hišni poli in dvakrat toliko stanovanjskih izkazov, kolikor je v hiši stanovanj, na oni stražnici javne varnostne straže, v katere službenem okrožju leži dotično poslopje (barake, vagoni). Hišne pole stanejo po 2 dinarja komad, stanovanjski izkazi pa 1 dinar komand. Stroški za hišne pole obremenijo hišnega lastnika, ki sme zahtevati od najemnikov naknadno povrnitev le za stanovanjske izkaze. Hišne pole in stanovanjske izkaze je izpolniti točno s črnilom po stanju prebivalcev dne 1. decembra 1924 v smislu pouka, ki je tiskan na vsaki hišni poli. Do 4. decembra 1924 se ima vrniti tako izpolnjeno tiskovino isti stražnici, kjer se jih je prevzelo. Pozneje bodo vršili policijski organi na licu mesta revizijo naredb. Proti onim, ki bi navedli nepravilne podatke ali netočno izpolnili pole, se bo postopalo kazensko. Kdor ne predloži pravočasno pravilno izpolnjene hišne pole in stanovanjskega izkaza, bo kaznovan.

Narodno gledališče. Danes, 24. novembra zaprto. Gostovanje v Ptuj. »Otroci«. Torek, 25. novembra: »Opolnoči«. Gostovanje varaždinskega mestnega gledališča.

Državna borza dela v Mariboru. Pri tej borzi je bilo od 16. do 22. novembra 87 prostih mest prijavljenih, 159 oseb je iskalo dela, v 41 slučajih je borza posredovala uspešno in 8 oseb je odpotovalo. — Od 1. januarja do 22. novembra pa je bilo 6643 prostih mest prijavljenih, 9325 oseb je iskalo dela, v 3090 slučajih je posredovala borza uspešno in 1362 oseb je odpotovalo.

Odpiranje in zapiranje trgovin. Trgovski gremij v Mariboru razglasa: Uredba o delovnem času v trgovinah, objavljena v Uradnem listu št. 98 ex 1924 določa delovni čas za vse trgovine enako, ali zaposlujejo kako osebo ali ne. V okvirju teh predpisov so se zedinile razne trgovske skupine v Mariboru, ki imajo pravico obratovati po 9 ur dnevno na sledečo razdelitev: špecerijske in delikatesne trgovine od pol 8. do 12. in od 2. do pol 7. ure zvečer, vse druge stroke pa od pol 8. do 12. in od pol 2. do 6. ure zvečer. Trgovine s svežimi živlenskimi potrebščinami, ki prodajajo v pretežni večini sveže sadje, zelenjavo, mleko in mlečne izdelke, jajca, moko, mesne izdelke, mast, slanino, klobase, prekajeno meso in sveže ribe, pa imajo pravico, imeti trgovine po 10 ur na dan odprte. Za te velja sledeči delovni čas: od pol 8. do 12. in od pol 2. do 7. ure zvečer. Pripomniti je, da v to kategorijo ne spadajo špecerijske in delikatesne trgovine. V spornih zadevah, katere trgovine spadajo pod trgovine s svežimi živlenskimi potrebščinami, je kompetentna odločati Inšpekcija dela. Deset urni delovni čas velja tudi za tobakarne, trgovine s časopisi, cveticami in slaščičarne. Kljub zgorajšnjim predpisom smejo imeti čez opoldne odprto mlekarne, slaščičarne, trafike, prodajalne časopisov in ako se obrat seli. Vse druge trgovine pa smejo imeti čez opoldne odprto samo ob sobotah kot semanji dan, ob katerih se mora dati uslužbencem vsaj eno uro prosto. Ob nedeljah morajo biti vse trgovine zaprte izvenzemši nedelje pred Božičem in Novim letom. Za državne in druge cerkvene praznike se bode delovni čas sporazumno z državnimi oblastnjami še določil, do tedaj pa imajo biti trgovine ob vseh teh praznikih zaprte. Trgovski gremij opozarja vse svoje člane, da se navedenega delovnega časa točno drže, ker jih v nasprotnem slučaju zadenejo kazni, predpisane v zakonu o zaščiti delavcev.

Dušica.

Reman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

70

V konjušnici je bila luč. Konjarji so še bedeli. Poklicala jih je, jim dala vsa potrebna naročila in je odšla, da se tudi sama pripravi.

Na hodniku pred Juliettino sobo je obstala. Posloviti se je morala, povedati ji je morala, kam gre.

Potrkala je.

Julietta še ni legla. Boječ in skrbeč je obstal njen pogled na poznem obisku.

»Julietta«, je hlastno šepetala Margareta, ko je zaprla vrata za seboj. »na Francosko potujem! Percyju hočem biti blizu — Vas pa potrebujem, da mi pomagate, da me nadomestujete tukaj v Richmondu!«

»Življenje bi dala za vas, gospa Blakeney!« je odgovorila Julietta vneto. »Ali ni vaše? Saj mi ga je rešil vaš soprog!«

»O — ne zahtevam toliko! Le nekaj hladnokrvnosti in potrpežljivosti! — Percy je odšel na tisti nesrečni dvoboj, ki se, o tem sem prepričana, nikdar vršil ne bo. Vam, ki veste, kdo je vaš rešitelj, vam lahko potožim svoje strahove. Mož, ki je bil nocoj pod našo streho, dobro pozna »Dušico«, — dobro ve, da sta Percy Blakeney in »Dušica« ena in ista oseba. Da Chauvelin smrtno sovraži mojega soproga, to si lahko mislite!

Prišel je, da ga uniči. Zasnoval je pretkan, peklenško zvito načrt. Vse kar se je nocoj vršilo, vse je njegovo delo, vse je bilo dogovorjeno in pripravljeno vnaprej. Najbolj pa izzivanje z nakitom in poziv na dvoboj —

Pojasnila sem vam nesrečni dogodek, da si ne bodede česa učitali. Vi, gospodična, niste prav ničesar zakrivil! On, Chauvelin, — on je vse zasnoval in napeljal, vi ste bili samo slepa igrača, prav kakor jaz in Percy in waleški princ. Mi verjamete?«

»Verjamem in vem, da ste pravi angel v svoji dobrotljivosti, gospa!« je dejala Julietta vsa solzna. »Vem

Bujni, svilasti lasje,

po rednem umivanju glave z

„Elida“ Shampooom!

tudi to, da ste vi edina vredna takega moža kakor je gospod Percy, — »Dušica!«

»Ampak, —« je nadaljevala Margareta s trdnim, mirnim glasom, ko jo je Julietta vsa ginjena prišla za roko in jo hvaležno poljubovala, »ampak, — če se utegne kaj — zgoditi, — ali bode te mirni, bode te verjeli, da niste za ničesar odgovorni, — da ste na vsem nedolžni —, da ne zadene vas nobena krivda —?«

»Bog vas blagoslovi za to tolažbo, gospa!«

»Bodete —?«

»Bom!«

»Sedaj pa glede mojega potovanja!« je pravila Margareta z odločnim, stvarnim glasom. »Se nocoj odpotujem. In vi me morate v Richmondu nadomestovati! Kolikormogoče naravno in samo po sebi umljivo morate opravičiti moje potovanje. Morebiti s tem, da sva se odpeljala s soprogom za par dni na Škotsko —. In isto povest, isto zgodbo morate praviti vsem, ki bi naju utegnili priti iskat, vsem, ki bo popraševali za nama! In če vidite, da ne verjamejo, če opazite, da si šepčejo o tajnostih, — pustite jih, naj govorijo! Bodo že utihnili! Mene ne vznemirjajo take čenče! Utihnili bodo —!«

Le enemu povejte vso resnico —!« je pridjala resno. »Posebno če — če bi naju predolgo ne bilo nazaj! Tedaj pojdite h gospodu Andreju Foulkes! On vas bo razumel in bo storil in ukrenil, kar bo prav —.

»Dobesedno vas bom ubogala! Ponosna sem, da vam morem s čim ustreči! — Kdaj odpotujete?«

»Takoj! — Z Bogom, Julietta!«

Poljubila jo je na čelo in odšla, tiho in brzo kakor je prišla

Julietta je ni zadrževala. Razumela je, da hoče biti sama. —

Margaretine priprave niso bile obširne.

Najprvo si je prebrala Renatin potni list. Izstavljen je bil na Cecilijo Dumont, služkinjo državljanke Renate Candeille. Popis se je glasil: postava vitka, oči modre, lasje svetli, starost petindvajset let.

Ujemal se je torej približno z njeno zunanostjo. Le za služkinjo se ji je bilo treba obleči.

Fizol in orehe kupuje po najvišjih cenah F. Starčič, Maribor, Vetrinjska ulica št. 15. 1429 6—1

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—1. 107

Poiskala si je preprosto, temno obleko, črn površnik s kapuco, ki je dobro skrila bogastvo njenih zlatih las, in težke podeželske čevlje.

V ročno torbico si je zdevala nekaj najpotrebnejših reči in pod obleko si je skrila možnjo, obilo založeno z angleškimi in francoskimi bankovci.

Pripravljena je bila. Prijazno se je še poslovila od sobarice, ki se je topila v solzah, ter je mirno in odločno stopila v voz.

Konec druge knjige.

NAZNANILO OTVORITVE.

Cenjenim damam uljudno naznanjam, da sem otvorila v Ruški cesti št. 7 II. nadstropje

DAMSKI MODNI SALON.

Izdela vala bom razne toalete, kostume itd. po najnovejši modi od priproste do najfinejše izpeljave po najnižjih cenah. Za obilni obisk se priporoča FRANCISKA ROBAR.

Saj ni nobena umetnost,

si po ceni dobiti obleko, idi samo v KONJICE, ter dobiš pri tvrdki

MARTIN SUMER

veliko izbiri vsakovrstnega blaga po jako ugodnih cenah.

Mlinska volnena in svilena sita. — Zamenjam bučnice in orene za olje.

Kdor v „Straži“ oglašuje, uspeha gotovo se raduje!

Predivo kupuje po najvišjih cenah ali zamenja za gotove vrvi tvrdka Ivan N. Adamič, Maribor, Vetrinjska ul. 20. 613

CUNJE

krojaške, suknjene in platnane odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15. Zamenjam tudi staro železje, katero je za vporabo, s kovalkin odpadki in vilitino.

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete samo potom

Oglasnega zavoda

F. Voršič-a naslednik,

Maribor, Slomškov trg 16. Pojasnila brezplačno!

Krasne božične jaslvice

za cerkve v dveh velikostih 151 in 136 cm dolge, popolnoma opremljene, s 25 kipi ima v zalogi trdka delavnica za cerkveno umetnost

ALOJZ ZORATTI

MARIBOR Strossmajerjeva ulica 3 MARIBOR

Ceniki in slike na razpolago.

Nedkaj Vydrovka - danes Žika!

Najbolj zdrava in okusna kava za deco, bolnike in rekonvalescente, pa tudi za vse, ki hočejo varovati svoje zdravje! — Priznana od zdravnikov. 692

Gospodarska in informacijska pisarna dr. Srečko Lajnsič,

MARIBOR, Wildenrainerjeva ulica št. 6.

Brzjav: Pisarna Lajnsič Maribor — Telefon št. 314.

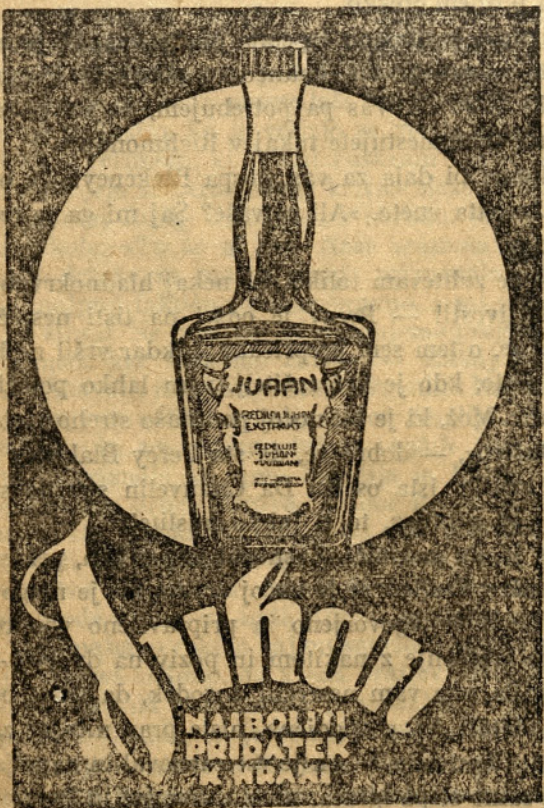
Dajanje pojasnil v kreditnih zadevah. — Sestava vlog tudi na oblasti. — Posredovanje pri nakupu in prodaji imobilij, kakor tudi trgovskih in obrtnih podjetij. — Posredovanje pri dajanju posojil, kakor tudi pri upravljanju denarnih poslov sploh. — Posredovanje v patentnih poslih. — Revizijski in reklamacijski posli pri železniških pošiljkih. — Pomoč strankam pri dosegu domovinstva in državljanstva. — Obrtoma izvrševano upravljanje hiš in pesestev. — Upomoč strankam pri oprostitvi sinov od vojaške službe in pri drugih rodbino zadevajajočih zadevah. — Pregled davčnih napovedi v zvezi z upravo premoženj. 720

OSRAM
ŽARNICE
kupuje in rabi
celi svet.

OSRAM
to znamko morajo nositi žarnice

OSRAM
NITRA

Denar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Spodnještaterski ljudski posojilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka d. d., podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.